

Domstolspodden

Avsnitt 6: När domstolen ska utgå från barnets bästa – Domstolspodden om familjemål

29 mars, 2018

När föräldrar går skilda vägar kan det uppstå konflikter som rör gemensamma barn. Det kan vara svårt att komma överens när det gäller vårdnad; var barnen ska bo och hur barnen ska träffa sina föräldrar. Men om konflikten inte går att lösa på annat sätt blir det upp till en domstol att besluta.

Men vad är domstolens viktigaste uppgift i vårdnadstvister? Hur arbetar domstolen med målen? Kan man tala om en lyckad utgång i ett vårdnadsmål som hamnat i domstol?

Gäster: **Marie-Louise Ollén**, domare Södertörns tingsrätt och **Björn Skånsberg**, domare Solna tingsrätt

Programledare: **Jesper Nietzsche**, presskommunikatör, Domstolsverket

Det här avsnittet av Domstolspodden handlar om familjemål och med oss i studion finns två domare med stor kunskap och erfarenhet på området.

JESPER: Jag säger varmt välkommen till Domstolspodden, Marie-Louise Ollén, domare på Södertörns tingsrätt.

MARIE-LOUISE: Tack.

JESPER: Trevligt att du vill vara med i dag.

MARIE-LOUISE: Ja, men jättetrevligt! Angeläget ämne.

JESPER: Och varmt välkommen till Domstolspodden Björn Skånsberg, domare på Solna tingsrätt.

BJÖRN: Tack så mycket.

JESPER: Kul att du vill vara med och prata.

BJÖRN: Ja.

JESPER: Jag tänker, vi ska prata om familjemål i Domstolspodden i dag. För att komma in i ämnet så tänker jag att det blir naturligt att börja med: hur hanteras familjemål i domstol, Marie-Louise?

MARIE-LOUISE: Ja, det som typiskt sett händer är att en förälder vänder sig till domstol för att få ett beslut som kan gälla vårdnad, boende eller umgänge. Då får vi en skrift där föräldrarna förklarar vad den vill. Det tingsrätten gör då är att ta kontakt med den andre föräldern och höra vad den har för synpunkter och kalla till ett första inledande möte för att prata med föräldrarna och träffa dem på plats. Det vi gör på mötet är dels att höra lite närmare vad är man överens om, vad är man inte överens om – och förbereda en huvudförhandling, en rättegång som folk säger

mest, så småningom. Men en jätteviktig uppgift också på det här första mötet är att se om vi kan få föräldrarna att komma överens om någonting i stället när det gäller barnen. Ibland kan det vara så att föräldrarna faktiskt kommer överens vid det här mötet, och då är målet klart hos oss. Eller så kan det vara så att föräldrarna kommer överens om någonting som gäller för några månader framåt i alla fall. Man kan prova ett visst umgänge eller att barnet bor hos den ena föräldern en tid eller så. Då ses vi igen för att följa upp ”Hur gick det nu med den här överenskommelsen och hur ska vi gå vidare?” Om vi inte får en överenskommelse mellan föräldrarna så har vi så småningom en huvudförhandling och då har föräldrarna också fått chans att föra fram vilken bevisning de vill ha i målet. Oftast vill föräldrarna själva förstås berätta hur situationen är och varför de vill som de vill. Men det kan också höras vittnen eller finnas skriftlig bevisning av olika slag, utredningar från familjerätten eller...

JESPER: Ja, precis, vad kan det vara för typ av bevisning? Det låter ju...

MARIE-LOUISE: Ja, dels kan det vara så att man har en del skriftlig bevisning. Det kan faktiskt vara allt ifrån att barn har ritat teckningar för att uttrycka sina känslor som en förälder vill visa. Eller det kan finnas underlag i en utredning från familjerätten eller andra handlingar, läkarintyg och utlåtanden från barn- och ungdomspsykiatrien eller annat. Men i familjemål är det väldigt ofta muntlig bevisning. Som jag sade tidigare, att föräldrarna själva vill berätta om sin situation. Men också kanske att mor- och farföräldrar eller vänner till familjen också ska höras och berätta hur det har varit och vad som fungerar i familjerna, vad som har kommit fram och vad man har hört om.

JESPER: När vi pratade om att göra en Domstolspodd om just familjemål så insåg vi också att det finns väldigt många begrepp som rör familjemål som det kan finnas en poäng med att rätta ut och få sig förklarade. Så vi tar en snabb genomgång av centrala begrepp kring familjemål. Vi börjar med vårdnad, Marie-Louise?

MARIE-LOUISE: Ja, den som är vårdnadshavare ansvarar för barnets personliga förhållanden. Och ska se till barnens behov av omvårdnad, trygghet och god fostran. Vi brukar säga att vårdnaden är den juridiska bestämmanderätten över barnet. I praktiken innebär det att det är vårdnadshavaren som fattar beslut om folkbokföring, skolval, pass, beslut inom sjukvård och så. Man kan ha gemensam vårdnad om man är två personer som delar på vårdnaden, eller att en förälder är ensam vårdnadshavare.

JESPER: Boende, Björn?

BJÖRN: Ja, om det nu blir på det sättet att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad, antingen för att de är överens eller för att domstolen tycker att det är det bästa för barnet. Då kan det finnas ett behov av att besluta om hos vem av föräldrarna barnet ska ha, som vi säger, sitt stadigvarande boende. Det vill säga hos vilken förälder barnet i huvudsak ska bo. Då kan barnet få ha umgänge med den andre föräldern. Sedan är det inte så ovanligt att föräldrarna är överens om, eller att vi beslutar om, fortfarande vid gemensam vårdnad, att barnet kan ha växelvist boende. Då ska barnet tillbringa i princip lika mycket tid hos vardera föräldern. Men växelvist boende förutsätter i regel att samarbetsklimatet är så pass gott att man kan komma överens i de flesta frågor. Erfarenheten är att det funkar inte om man bråkar om precis allting. Vi brukar också... de flesta är nog överens om att växelvist boende i allmänhet inte lämpar sig för riktigt små barn. Det blir för flängigt helt enkelt.

JESPER: Umgänge, Marie-Louise?

MARIE-LOUISE: Som Björn också var inne på, så har barnet rätt till ett umgänge, alltså att umgås med en förälder som det inte bor tillsammans med. Umgänget är en rättighet för barnet,

inte föräldern.

JESPER: Umgängesstöd, Marie-Louise?

MARIE-LOUISE: Ja, ibland är det så att barnet kan ha behov av att en person, som socialtjänsten, familjerätten brukar utse som är med vid umgänget. Ofta sker ett sådant umgänge med stöd i en umgängesstödslokal. Där finns också andra barn och föräldrar och personal med. Skäl för umgängesstöd kan vara att barnet inte har träffat föräldern på en lång tid eller att det tidigare i kontakten mellan barnet och föräldern kanske fanns olika problem. Det kan ha varit tidigare missbruk eller andra saker som gör att barnet behöver få bygga upp en ny relation till föräldern. Det är tänkt att umgänget inom rimlig tid ska kunna övergå till ett vanligt umgänge. Så det är en tillfällig insats, umgängesstöd.

JESPER: Snabbupplysning, Björn?

BJÖRN: Ja, som Marie-Louise sade förut så är det vanligt att föräldrarna lägger fram bevisning i form av att de ska höras själva inför domstolen, man ska höra grannar och viss skriftlig bevisning. Men det är domstolen som har att pröva och ytterst bestämma vad som är bäst för barnet. Då tycker vi ofta att det underlag som föräldrarna lägger fram, det är inte tillräckligt för den bedömningen. Vi behöver ytterligare underlag och då kan vi vända oss till familjerätten för att få hjälp med det helt enkelt. Ibland sker det i form av så kallade snabbupplysningar. Det är när föräldrarna begär att tingsrätten här och nu, så fort som möjligt, ska bestämma vad som ska gälla fram till dess att vi dömer i målet. Då kan vi fatta ett, som det heter, interimistiskt beslut. Ett beslut där vi bestämmer vad ska gälla här och nu. Inför ett sådant beslut kan vi ta in snabbupplysningar från familjerätten. Det innebär inte så mycket mer än att familjerätten redovisar vad man har för kännedom om familjen sedan tidigare och om barnen är tillräckligt stora så pratar man med barnen också. När vi sedan blickar framåt och ska försöka närma oss ett avgörande, då kan vi ta in mer omfattande utredning, begära in det från familjerätten. Då sker det i form av en vårdnads-, boende-, och/eller umgängesutredning. Då blir det ett mer omfattande underlag där också familjerätten i regel uttrycker sin åsikt om vad som är bäst för barnet.

JESPER: Rättshjälp, Marie-Louise?

MARIE-LOUISE: I mål om vårdnad, boende och umgänge så betalar normalt parterna själva för rättegångskostnaderna. Rättegångskostnader är normalt sett kostnader för ombud, om man tar hjälp av en jurist. Den som har låg inkomst kan ibland få hjälp av staten och betala de här kostnaderna och det kallas för rättshjälp.

JESPER: När de här familjemålen kommer till domstol, vad är domstolens uppgift?

MARIE-LOUISE: Vår uppgift blir att hjälpa föräldrarna genom att fatta beslut i de frågor där de inte kan komma överens. I första hand så vill ju domstolen, och det är för barnets bästa, att föräldrarna ska ta sitt föräldraansvar och själva fatta de här besluten. Och kan de inte det så finns det två vägar, antingen att vi försöker hjälpa de att komma överens eller att vi bestämmer där de inte kan göra det.

JESPER: Men när du säger vi bestämmer, domstolen i det här läget, vilka är vi?

MARIE-LOUISE: De här målen avgörs antingen av en juristdomare, en sådan som jag som är anställd på domstol. Eller av en juristdomare tillsammans med tre nämndemän. Det är ofta så att föräldrar vill att nämndemän ska delta, för de är med och bestämmer och de står för erfarenhet och allmänt kloka synpunkter i de här målen.

JESPER: Du var inne på det här frågan kring barnets bästa. Jag tycker att den hör man, men

Björn, hur gör domstolen för att utgå från barnets bästa? Vad är barnets bästa egentligen?

BJÖRN: Vi ska ju som i så många andra sammanhang göra en helhetsbedömning och vi kan ta hänsyn till precis alla tänkbara aspekter. Beträffande vissa barn så är det förhållanden av visst slag att ta hänsyn till, beträffande andra barn och andra familjer andra förhållanden. Men lagstiftaren har särskilt nämnt några förhållanden som lagstiftaren tycker är särskilt viktiga för oss att titta på när vi bedömer vad som är bäst för barnet. Det är risken för att barnet ska utsättas för övergrepp eller bortförande eller annars fara illa på något sätt. Sedan är det också att vi ska ta hänsyn till vad barnet vill, och då ska vi naturligtvis göra det utifrån hur gammalt barnet är. Ju äldre barn, desto mer hänsyn ska man ta till den vilja som barnet själv uttrycker.

JESPER: Finns det några gränser, för jag tänker ju äldre barnet är, men vad är det för åldersspann vi talar om då?

BJÖRN: Det finns inga gränser som är angivna i lag. Men normalt sett så när en tolvåring egna uppfattning, i vart fall om man kan anta att det är barnets genuina uppfattning, får stor betydelse, och i viss mån kanske en elvaåring. Och sedan ju yngre barnen är därutöver så får det naturligtvis mindre och mindre betydelse. Och klart, vad en fem-, sexåring ger uttryck för får annat i sällsynta undantagsfall någon som helst betydelse, krasst uttryckt.

JESPER: Det här barnets bästa, det perspektivet, för jag menar i grund och botten det ni säger är att "Men domstolen tar hänsyn till barnets bästa". Men vad finns det för garantier att domstolen har möjlighet att avgöra vad som är barnets bästa?

MARIE-LOUISE: Det är ett jättestort och viktigt begrepp och ändå är det ganska svårt att säga vad som är barnets bästa. Man måste titta på varje fall för sig. Föräldrarna som kommer med olika synpunkter för fram att just det jag vill och det jag anser, det är till mitt barns bästa. Då har föräldrarna ibland helt olika uppfattningar vad som är bäst. Vi får titta på alla omständigheter vad som förs fram i målet. Det som ofta blir avgörande och som främst lyfts fram i de här målen, det är att en eller båda föräldrarna säger att det är så djupgående samarbetsvärigheter mellan föräldrarna så att de kan inte ha gemensam vårdnad om barnet. Därför att de pratar inte med varandra alls, de är oense om allting och då går det inte att ha gemensam vårdnad. Det kan också vara så att det förs fram att den ene föräldern är olämplig som vårdnadshavare. Då handlar det ofta om påstående om våld och hot, missbruk. Sådant som gör att man tror att... den ene föräldern säger att den andre föräldern kan inte ta hand om barnet, det brister i omsorgsförmåga, det är inte säkert för barnet och så. Sedan är det som Björn också sade, att vi lyssnar på vad barnet säger men det är inte alltid heller så lätt. Som du var inne på också Björn, att är det barnets riktiga vilja eller har barnet påverkats av föräldrarna? Vi vet också att barn ibland säger en sak till en förälder och en annan sak till den andre föräldern.

BJÖRN: Det är nog inte så ovanligt, barn är som vi alla vet väldigt, väldigt lojala. I en konflikt så är det nog inte otänkbart att ett barn kan förstå, medvetet eller omedvetet, hur barnet förväntas agera gentemot respektive förälder. Därför kan det nog lätt bli så att föräldrarna har helt skilda uppfattningar om hur barnet reagerar på till exempel umgänge. Medan den ene föräldern säger att barnet gråter och skriker och vill inte träffa den andre. Då säger den andre föräldern "Oh, det gick hur bra som helst och barnet var väldigt ledsen när vi skulle skiljas åt". Det där behöver inte innebära att någon av föräldrarna far med osanning, men det är så de har uppfattat barnet från sin horisont.

JESPER: Jag tänker en sak som vi måste komma in på också. För ni har lyft den här frågan om risker, riskbedömningar. Vilken betydelse har det i familjemål och vad är det vi pratar om där, Björn?

BJÖRN: Ja, det där är en av, tycker jag, en av de allra svåraste uppgifterna vi har i vårt jobb som domare överhuvudtaget. För här görs det ofta gällande att barnet riskerar att fara illa, utsätts för övergrepp eller att den andre föräldern inte har förmågan att ta hand om barnet på grund av missbruk eller psykisk sjukdom. Då har den andre föräldern, som påståendena riktas mot, ofta helt motsatt uppfattning, det där är taget i luften, det finns inga belägg för det. Då ska vi bedöma om det finns en sådan risk som gör att vi ska ta hänsyn till och som kanske talar mot att barnet ska ha ett umgänge eller ett omfattande umgänge med den föräldern. Då brukar man säga att det vi ska ta hänsyn till, det är om det finns konkreta omständigheter som faktiskt talar för att en risk föreligger. Det vill säga är det här påståenden som på något sätt får stöd i den övriga utredningen? Men låt oss säga att de får stöd, ja det finns stöd för en alkoholproblematik eller det finns stöd för att den här föräldern tidigare har brukat våld, kanske i en tidigare relation. Då är nästa fråga i så fall, de förhållandena innebär de per automatik att den föräldern inte kan anses lämplig att utöva umgänge eller ha boendet hos sig? Det behöver inte vara självskrivet. Då är det nästa bedömning, om man väl kommer fram till att de här konkreta omständigheterna kanske föreligger.

JESPER: Men hur gör man som domare i det läget för att kunna göra en bedömning av är det här... som jag förstår det, är det här sannolikt att det kommer göra att det inte kommer funka med att ha ett umgänge eller boende? För till syvende och sist så handlar det om att ni ska göra en bedömning som får konsekvenser för barnet, för föräldrarna. Vad är det ni tar fasta på, hur gör ni det här?

BJÖRN: Vi får pröva, efter bästa förmåga, substansen i de här påståendena. Men det är ingen lätt uppgift.

MARIE-LOUISE: Nej, det är det verkligen inte. Och det man pratar om hela tiden och det som är avgörande för oss, det är vad vi tror är barnets bästa. Det är framtiden vi försöker titta in i. För det handlar inte om att det ska vara rättvist för föräldrarna till exempel, det finns inget sådant. Utan vad vi tror är bäst för barnet. Utgångspunkten och grundtanken är att ett barn ska ha en god och nära relation med båda sina föräldrar. Sedan finns det situationer där det ibland är bättre för barnet att i alla fall en tid faktiskt inte ha någon kontakt alls med en förälder. Det kan vara så att det går bara att blicka ett halvår framåt eller ett år framåt. Då får man titta på den tiden, och så får man göra en ny prövning eller en ny bedömning längre fram.

JESPER: Jag måste fråga er, för utifrån det som ni berättar nu när vi pratar om perspektivet barnets bästa. Om man vänder på det, för de som kommer till domstolen i familjemål, vad är er erfarenhet där? Har man en klar bild av vad det är domstolen gör och ska pröva och vilka perspektiv som är aktuella?

MARIE-LOUISE: Ibland har föräldrarna med sig en jurist, och om den juristen som är ombud har förklarat för föräldrarna så kanske de har en klarare bild av vad domstolen kan bestämma om och vad domstolen inte kan bestämma om. Men det kommer också föräldrar som har ganska stora förhoppningar att vi ska lösa även lite vardagliga, praktiska bekymmer.

JESPER: Vad kan det handla om?

MARIE-LOUISE: Ja, som att domstolen ska se till att den andre föräldern ser till att gummistövlarna följer med varje gång vid överlämning. Eller lösa problem som rör barnvakt vissa dagar som är svåra att lösa. Att den andre föräldern kanske inte handlar kläder till barnet. Att kläderna, som jag var inne på lite, fastnar hos den ene föräldern hela tiden. Det är inte egentligen så många delar som vi kan bestämma om. Men om föräldrarna kommer överens så är det lättare att ta upp även de typerna av frågor. Och att det finns en överenskommelse om hur man ska kommunicera och hur man ska göra med gummistövlarna och en massa andra sådana

saker. Kan man komma överens så löser sig väldigt mycket.

JESPER: Det behöver inte alltid vara frågan om samarbetsvårigheter eller påståenden om att barnen far illa som ställer till praktiska problem. Vad kan det handla mer om?

MARIE-LOUISE: Jag har flera gånger träffat föräldrar som absolut kan ha gemensam vårdnad om barnen och också skulle kunna ha ett växelvist boende. Att barnen bor varannan vecka eller så. Men där en förälder har flyttat till en annan ort och det är långt emellan. Det ställer till det praktiskt. Båda föräldrarna vill att barnet ska bo hos dem, och sedan vet man att umgänget kan ske på huvudsakligen lov och vissa helger men blir mer sällan för att det är långt att åka. Då kan det bli så att domstolen faktiskt får besluta vilken ort barnet ska bo på. Fast föräldrarna i grunden hade kunnat klara det här jättebra själva.

BJÖRN: De frågorna kan uppstå inte bara när en förälder flyttar till en annan ort, utan även när man som förälder separerar och man bor i någon av våra städer där det råder brist på bostäder. Det kan faktiskt vara så att båda föräldrarna kanske önskar bo kvar i Liljeholmen, men man har inte ekonomiska förutsättningar att ordna en bostad till där, eller möjlighet av annat slag. Utan den andre föräldern kommer helt enkelt att flytta till någonstans i låt oss säga Storstockholm, långt bort från Liljeholmen. Då, kan man inte lösa det på det sätt som de egentligen hade velat lösa det, kanske att barnen skulle kunna komma och gå som de vill, det funkar inte då.

JESPER: Det jag funderar på här också, när det gäller lyckad utgång i ett familjemål, i en vårdnadstvist. Kan man tala om lyckad utgång?

MARIE-LOUISE: Som jag ser det så är en lyckad utgång i allra flesta fall om föräldrarna faktiskt kommer överens till slut. Det ligger absolut i barnet bästa att föräldrarna inte är i konflikt. Barn mår jättedåligt av det och påverkas jättemycket av det.

BJÖRN: Ja, för det är ju så att om vi dömer då kan man räkna med, så är det, att en förälder är definitivt missnöjd, eventuellt är båda det. Då är risken mycket, mycket större att tvisten fortsätter, talan väcks på nytt och kanske flera gånger om. Och så pågår det så där fram till barnet är 14, 15 år. Om föräldrarna i stället kommer överens med en lösning som kanske inte var deras drömlösning, men som de ändå kan tycka är okej och bra för barnet. Så är vår erfarenhet att förutsättningarna är mycket bättre att den lösningen ska hålla.

MARIE-LOUISE: Det finns olika sätt för oss att hjälpa parterna att komma överens.

BJÖRN: Ofta så redan vid det första mötet när vi träffar parterna så tar vi upp frågan och sonderar terrängen helt enkelt och pratar med dem. Ibland så lyckas vi nå faktiskt en slutlig överenskommelse direkt. Vanligare kanske är att vi lyckas få dem att komma överens om vad som ska gälla under närmsta tiden. Gör vi inte det, men om vi ändå tycker att det verkar finnas ett genuint intresse för att nå en lösning men man behöver mer tid på sig. Då kan vi uppdraga åt familjerätten att anordna samtal, det kallas då för samarbetsamtal. Då träffar familjerätten parterna, föräldrarna, vid ett antal tillfällen. Vi kan också uppdraga åt en medlare, det vill säga någon utomstående med erfarenhet av den här typen av tvister. Ofta någon advokat eller någon kanske pensionerad domare. Att under en tid försöka jobba med parterna, träffa dem och se om det går att hjälpa till att hitta en överenskommelse. Så att det finns olika sätt att försöka nå fram till en lösning utan att domstolen slutligt ska döma i målet.

MARIE-LOUISE: Vi har också på Södertörns tingsrätt, och numera också på ett stort antal andra tingsrätter, en arbetsmetod som kallas för konflikt och försoning.

JESPER: Okej.

MARIE-LOUISE: Ja, det är ett jättespännande samarbete faktiskt mellan tingsrätten och familjerätterna. Det handlar om att få ett starkare barnperspektiv och stötta föräldrar för att nå varaktiga lösningar. Det som skiljer den här arbetsmetoden med de andra sätt vi arbetar på, är att det är med en eller två familjerättssekreterare på sammanträdena på domstolen. Mellan sammanträdena på domstolen träffar föräldrarna de här familjerättssekreterarna och kan föra resonemang med personer som är utbildade på barn och kan vad barn behöver. De kan diskutera och prova olika lösningar och få mycket bättre stöd och kunskaper kring barns behov. Metoden betyder att föräldrarna får mer stöttning, men också att föräldrarna blir mer aktiva i den här processen. Än att det är juristerna, ombuden och domstolen som håller på med olika diskussioner, över huvudena i värsta fall på föräldrarna och barnen. Så det här är ett jättebra arbetsätt.

JESPER: Men har ni sett att det ger resultat?

MARIE-LOUISE: Vi har arbetat med modellen ett antal år. Det är svårt för mig att med säkerhet säga vilket resultat det har gett. Men det vi är ute efter, är att föräldrarna ska få en förståelse för vad barnet behöver och också jobba mer långsiktigt och få en varaktig lösning.

JESPER: Björn och Marie-Louise, ni har ju jobbat länge med just familjemål. Jag tänkte kolla, vad tycker ni är viktigt som domare i just familjemål, Björn?

BJÖRN: Det här är en av våra allra vanligast måltyper. Sveriges tingsrätter avgjorde förra året, jag tror det var drygt 7 000 familjemål. Det finns alltid en risk då givetvis att det skulle kunna gå något slags slentrian i detta. Det är också så att det handlar inte om så väldigt, väldigt många strikt juridiska bedömningar alltid. Det skulle också kunna få effekten kanske att de här måltyperna behandlades lite styvmoderligt. Men därför är det som domare väldigt, väldigt viktigt att hela tiden komma ihåg och tänka på att de beslut vi fattar i de här målen är kanske bland de allra viktigaste beslut vi fattar som domare överhuvudtaget, och får väldigt stora konsekvenser. Att tänka på det och verkligen, trots att det ofta är inte bara engagerade parter utan kanske också faktiskt inte så sällan ganska påstridiga parter, ganska krävande parter, att verkligen lägga ned den energi och den omsorg som de här målen kräver.

JESPER: Marie-Louise vad tänker du kring vad som är viktigt för dig som domare när det gäller familjemål?

MARIE-LOUISE: Jag känner att de här målen kräver att man har ett intresse för människor. Att man orkar lyssna, att man är engagerad och försöker hjälpa föräldrarna också att blicka framåt. Att de inte fastnar i berättelser om vad som har hänt tidigare. Jag förstår att det är jätteviktigt för de också att få berätta det, men jag måste hjälpa dem att blicka framåt. Och hjälpa familjerna att komma ur olika låsta situationer. Gör man det, så kan man känna stor glädje över att ha hjälpt en familj vidare.

JESPER: Domstolspodden i dag har handlat om familjemål. Jag tänkte också säga att det finns väldigt mycket information om familjemål på tingsrätternas webbplatser, så för den som vill veta mer om målen så kan ni jättegärna gå in där. Och med det sagt så vill jag rikta ett varmt och stort tack till Marie-Louise Ollén, domare på Södertörns tingsrätt för att du ville vara med och prata om familjemål i Domstolspodden.

MARIE-LOUISE: Tack för att jag fick komma!

JESPER: Ja, jättekul att ha dig här. Och Björn Skånsberg, domare på Solna tingsrätt, tusen tack för att du var med i Domstolspodden.

BJÖRN: Tack så mycket!

JESPER: Domstolspodden säger tack för den här gången. Till er som lyssnar på podden och som har kommentarer, synpunkter, frågor eller funderingar kring ämnen som ni tycker skulle vara spännande att höra mer om i kommande avsnitt. Ni får jättegärna höra av er, antingen via mejl , då kan ni mejla domstolspodden@dom.se eller skriva till oss på Twitter under [#domstolspodden](https://twitter.com/domstolspodden).

Från Domstolspoddens sida säger vi på återhörande!